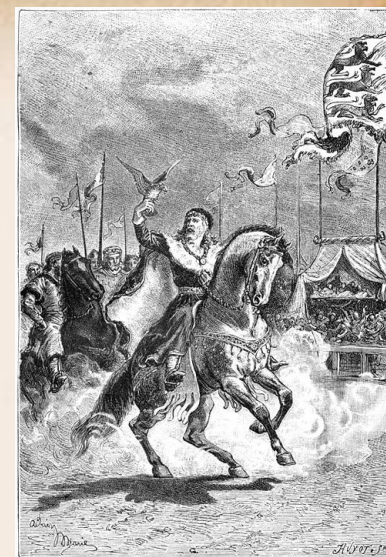
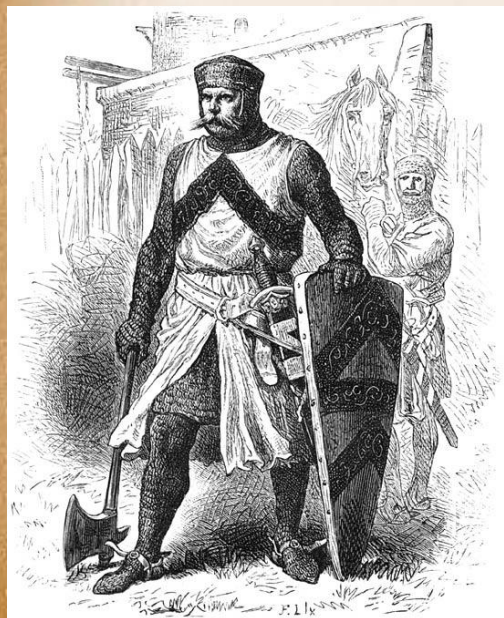

**Зіткнення добра,
краси й
справедливості із
жорстокістю і
підступністю**

**Образи Бріана де
Буагільбера, принца
Джона, Фрон де Бефа,
Моріса де Брасі**

Перевірка знання тексту. Тести

1. Події, описані в романі В. Скотта, відбуваються...

А у Франції в X ст.; Б в Англії в XII ст.; В в Італії в XI ст.

2. Седрик Сакс вигнав свого сина Айвенго з дому, тому що...

А не любив його; Б той служив норманському королю; В був неслухняним.

3. Королевою турніру в Ашбі обирають...

А Ревекку; Б леді Алісію; В леді Ровену.

4. Айвенго виступає на турнірі в Ашбі під ім'ям...

А Чорний лицар; Б Лицар Позбавлений Спадщини; В Локсі.

5. Після поранення Айвенго лікує...

А Ребека; Б Ровена; В Вамба.

6. Айвенго не приймав участі у штурмі замку, тому що...

А його там не було; Б не хотів; В був важко поранений.

7. На турнір Айвенго допоміг потрапити...

А єврей Ісаак; Б Седрік Сакс; В Вамба.

8. Роман «Айвенго» за жанром...

А історичний; Б пригодницький; В психологічній.

9. Справжнє ім'я Айвенго

А Локслі; Б Седрік; В Уілфред.

10. Люди у середні віки брали за взірець...

А лицарів; Б священиків; В королів.

11. Під прізвиськом Чорний Лицар ховається...

А Річард Левине Серце; Б Айвенго; В Ательстан.

12. Короля, який правив в той час в Англії, звали...

А Джон; Б Карл II; В Річард Левине Серце.

- Ключ: 1Б; 2Б; 3В; 4Б; 5А; 6В; 7А; 8А; 9В; 10А; 11А; 12В

Діти, сподіваюся, що ви дочитали роман “Айвенго” і дізналися, що сталося далі, а саме:

- Локслі збирає учасників облоги замку під дубом. Седрік відпускає на волю Гурта та надає йому земельну ділянку. Вамба звільнитися не хоче.
- Чорний лицар відпускає полоненого ним Моріса де Брасі.
- Локслі дарує Чорному Лицарю ріг, сигнал якого за необхідністю викликає на допомогу.
- Ісаак прагне викупити доньку у храмовника.
- Моріс де Брасі розповідає принцу Джону і Морісу де Брасі про повернення короля Річарда. Він відмовляється шкодити королю, втім Фіц-Урс згоден полонити або вбити Річарда, щоб принц Джон отримав англійський престол.
- Ісаак їде до пресепторії тамплієрів, але зустрічається з Лукою Бомануром, який висуває Ребеці звинувачення у чаклунстві.
- Суд над Ребекою відбувається з єдиною метою: засудити іудейку до страти, але Ребека вимагає Божого суду.
- На Чорного Лицаря чинить напад Вальдемар Фіц-Урс, але на допомогу приходить Локслі. Річард і Робін Гуд називають один одному свої справжні імена.
- Під час жалоби за померлим Ательстан “оживає” (насправді він лише знепритомнів від удару Буагільберова меча), а Айвенго та Річард відправляються до пресепторії тамплієрів.
- Айвенго знесилений, під час поєдинку він падає разом з конем, але Буагільбер помирає: Божий суд звершився.
- Седрік Сакс відмовляється від намагань відновити владу саксів. Він розуміє, що міжусобні сварки не призведуть до добра. Седрік погоджується на шлюб пробаченого сина з Ровеною.
- Ребека з батьком покидають країну. Ребека збирається надавати допомогу бідним та хворим в Іспанії, де до іудеїв ставляться набагато краще, ніж в Англії.

Розгляньте ілюстрації. Згадайте зображені на них епізоди твору

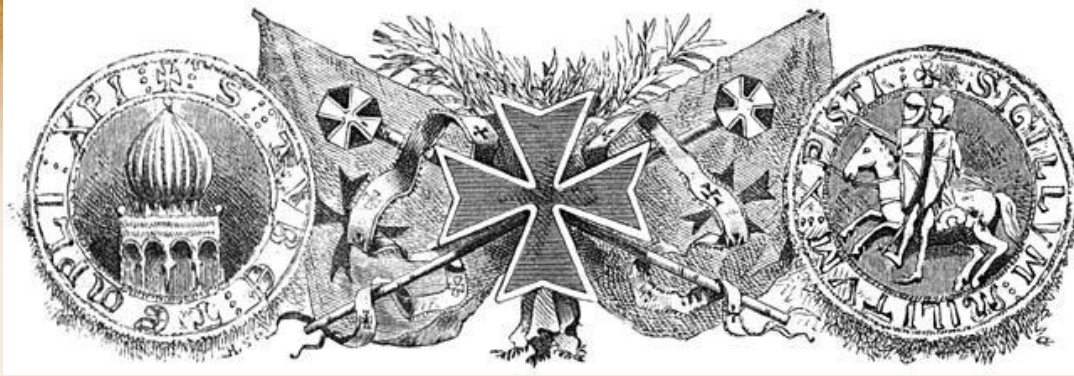
твору

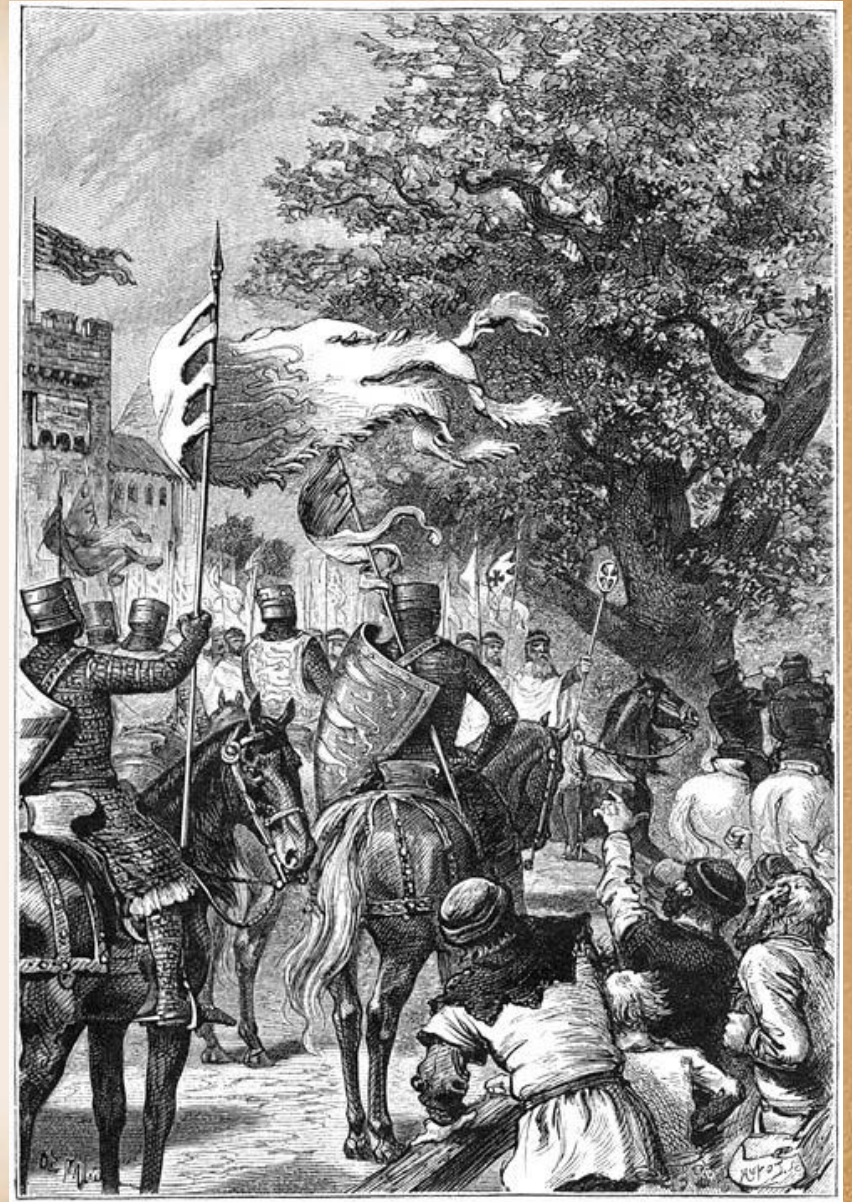
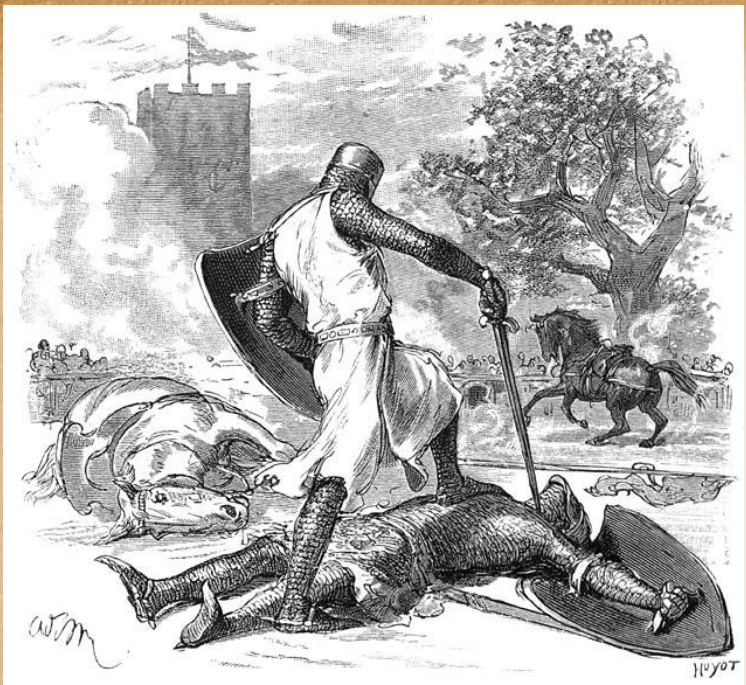

Образи ворогів короля Річарда та Айвенго

Згадаємо ще раз кодекс честі лицаря:

1. Не можна бути лицарем нехрещена людина.
2. Головна справа лицаря – охороняти Церкву.
3. Не менш важливо захищати слабих, вдів і сиріт.
4. Весь шлях лицаря освячений любов'ю до Батьківщини.
5. На цьому шляху він повинен бути незмінно мужнім.
6. Він повинен боротися із невірними, ворогами Церкви і Батьківщини.
7. Обов'язок лицаря – вірність сеньйору (сюзерену).
8. Лицар зобов'язаний говорити правду і додержуватися свого слова.
9. Ніщо так не прикрашає лицаря, як щедрість.
10. Лицар зобов'язаний боротися із злом, захищаючи добро.

Чи поведуться згідно з цим кодексом принц Джон, Вальдемар Фіц-Урс, Бріан де Буагільбер, Фрон де Беф, Моріс де Брасі?

Не може бути лицарем нехрещена людина

Названі лицарі, звісно, хрещені, вони моляться, товаришують зі священниками, сповідаються, згадують святих, але чого коштує віра принца Джона, що веде веселе розпусне життя й здатний наказати вбити або полонити брата, законного короля? Фрон де Бефа, який вбив власного батька й пиячить з духовником у залі, де пролив батькову кров? Буагільбера, який вважає, що може чинити те, що йому заманеться, а потім сповідатися, і його гріхи будуть відпущені? Вальдемара Фіц-Урса, який мститься Річарду за те, що той не зглянувся на його доньку Алісію?

Головна справа лицаря – охороняти Церкву

Якщо йдеться про Церкву як основу християнської віри, то на неї в Англії ніхто не зазіхає, а третій хрестовий похід у Палестину, у якому брали участь лицарі, закінчився заключенням хиткого миру з Саладіном.

Ульрика розповідає Седріку Саксу: «Ось уже десять років, як у цьому замку не було жодного священика, за винятком того розпусного нормана, який був тут капеланом і ночами пиячив разом із Реджинальдом Фрон де Бефом.»

На прохання священика допомогти пріору Еймеру Реджинальд Фрон де Беф каже: «До біса твого пріора! — відказав Фрон де Беф. — Мабуть, він сьогодні натщесерце хильнув зайвого. Де ж це бачено, щоб норманський барон розщедрювався на користь якоїсь духовної особи, коли всім відомо, що у них грошей удесятеро більше, ніж у нас?»

Автор зауважує: «Серед усіх вад Фрон де Бефа, чоловіка грубого й жадібного, користоловство було найдужчою: він уважав за краще нехтувати церквою та її служителями, ніж купувати собі відпущення гріхів ціною золота й земельних угідь.»

Самі зробіть висновки про ставлення деяких лицарів до церкви та її захисту.

Важливо захищати слабких, вдів і сиріт

Принц Джон вважає, що розправитися з Річардом Левове Серце варто тоді, коли він слабкий, тому що не встиг зібрати своїх прихильників. Фіц-Урс повністю з ним погоджується.

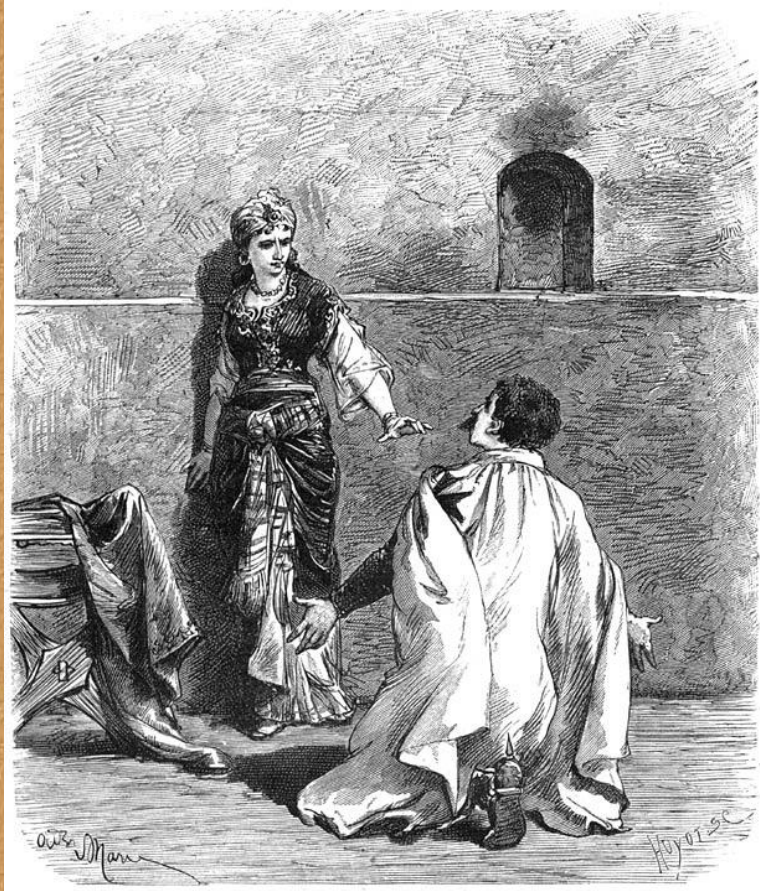
Бріан де Буагільбер навіть думки не має захищати Ісаака навіть тоді, коли щиро визнається Ребеці у своєму коханні. А під час зустрічі з Ісааком у будинку Седріка Сакса взагалі намагається таємно його пограбувати, якщо не вбити.

Фрон де Беф вимагає від іудея викупу, загрожуючи тортурами.

Моріс де Брасі шантажує Ровену, вимагаючи від неї згоди на шлюб, загрожуючи розкрити таємницю перебування пораненого у замку Фрон де Бефа.

Бранців трійка лицарів збирається стратити, якщо вони не сплатять викупу й не звернуться до осадників з проханням припинити облогу.

Весь шлях лицаря освячений любов'ю до Батьківщини

Любов до Батьківщини передбачає не лише її захист. Сила країни – у єдності. Та хіба принц Джон робить щось, щоб помирити норманів і саксів?

Здається, що ані Бріан де Буагільбер, ані Моріс де Брасі не відчують суму, якщо покинуть Англію назавжди. Побувавши у полоні короля і побоюючись помсти, Моріс де Брасі збирається поїхати у Францію, тесаме він радить зробити Фіц-Урсу.

Бріан де Буагільбер, пропонуючи Ребеці порятунок, каже: «Слухай, Ребеко... Англія, Європа — адже це не весь світ. Є й інші країни, де ми можемо жити, і там я знайду простір для свого честолюбства. Поїдемо до Палестини. Я прокладу нові шляхи до величі, — вів далі він, широко ступаючи кімнатою, — Європа ще почує дзвінку ходу того, кого вигнала з-поміж своїх синів. І ти будеш царицею, Ребекко. На горі Кармель поставимо ми той престол, який я завоюю своєю доблестю тобі, і замість магістерського жезла у мене в руці буде царський скіпетр.»

Обов'язок лицаря – вірність сеньйору (сюзерену).

Про яку вірність сюзерену можна згадувати, якщо принц Джон та його прихильники чинять заговори проти короля Річарда? Якщо Бріан де Буагільбер служить Ордену тамплієрів, його неприязнь щодо Річарда ще можна пояснити, а ось заколот лицарів-васалів виправдати – зась та й годі.

Лицар зобов'язаний говорити правду і додержуватися свого слова.

Навряд чи Моріс де Брасі каже правду Ровені, коли визнається їй у коханні. Але він додержується свого слова, що дає королю Річарду – він не стане більше допомагати принцу Джону. Але ще невідомо, чим викликана така шляхетність. Можливо, невпевненістю у тому, що принц Джон здатний перемагти брата? Додержується слова й Бріан де Буагільбер. Але переважно він дає слово помститися, а це аж ніяк не в'яжеться з поняттям шляхетності.

Ніщо так не прикрашає лицаря, як щедрість

Щедрим не можна назвати жодного зі згаданих лицарів. Вони звикли грабувати, позичати й не віддавати борги, вступати в шлюб з корисних міркувань, а такі слова як щедрість, благодійність їм, здається, не знайомі.

Лицар зобов'язаний боротися із злом, захищаючи добро

Так, якщо це справжній лицар. Але якщо так почали б діяти принц Джон, Вальдемар Фіц-Урс, Фрон де Беф, Моріс де Брасі, Бріан де Буагільбер, їм довелося би боротися насамперед із собою, зі своїми вадами, пристрастями.

Висновок:

На сторінках роману „Айвенго” триває вічна боротьба добра і зла, справедливості й підступності, душевної краси і моральної ницості. Письменник з великою майстерністю викриває вади й недоліки людей, але при цьому він завжди залишається об'єктивним, помічаючи в людині як добре, так і погане. Людському і суспільному злу В. Скотт протиставляв вічні цінності, які втілені в його найкращих героях. І хоча в реальному житті добро не завжди перемагає, однак у романі „Айвенго” духовну темряву долає світло високих ідеалів.

Образи короля Річарда і Робіна Гуда

Реальний король Річард I був досить жорстоким і грубим. Однак в історичному романі В. Скотт дещо ідеалізує Річарда. У фольклорі Річард — утілення народної мрії про мудрого й справедливого короля. Письменник теж звеличує образ правителя, який сприяв об'єднанню англійської нації і утілював ідею визволення від іноземних загарбників.

Фольклорний герой Робін Гуд постає у тому вигляді, що й у народних баладах. Він хоробрий, шляхетний, справедливий. Допомагає визволити полонених, справедливо розподіляє здобич, не хтуючи жертвами на церкву, допомогу родинам загиблих під час облоги замку. Пам'ятає добро, тому вдвічі зменшує викуп з Ісаака. Приходить на допомогу Річарду, коли на того нападає Фіц-Урс. Король Англії вражений справедливістю короля розбійників та злагодженістю дій лісових братів.

Своєрідність роману “Айвенго”

Тема роману: історія Англії XII століття.

Основна думка твору: добро і справедливість завжди перемагають жорстокість та підступність.

Конфлікт:

- національний – боротьба саксів та норманів,
- політичний – боротьба короля з феодалами і укріплення централізованої королівської влади,
- соціальний – боротьба селян проти утиску феодалів.

Головний герой: вигадана особа.

Основні сюжетні лінії роману:

1. Історія кохання Айвенго і Ровени.
2. Політична: зображення боротьби за трон між королем Річардом Левове Серце та його братом принцом Джоном.
3. Викриття жорстокості звичаїв та забобонів середньовічної доби – ставлення до іудея Ісаака та його доньки Ребеки.
4. Життя лісових розбійників.

Основні проблеми роману: боротьба за незалежність, об'єднання країни, ставлення до жінки, свавілля феодалів.

Провідні ідеї: людська гідність, рівність людей незалежно від походження та віри.

Домашнє завдання

1. Виростити асоціативні кущі або створити хмаринки слів до образів принца Джона, Моріса де Брасі, Бріана де Буагільбера.
2. Підібрати цитати для характеристики героїв, звернути увагу на зовнішність, мову, одяг, поведінку в критичних ситуаціях.